

18 Nisan 1961 Tarihli Diplomatik İlişkiler Hakkındaki Viyana Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 12.9.1984 Sayı : 18513)

Kanun No.
3042

Kabul Tarihi
4 . 9 . 1984

MADDE 1. — 18 Nisan 1961 tarihinde imzalanarak 24 Nisan 1964 tarihinde yürürlüğe giren «Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi»ne katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİPLOMATİK İLİŞKİLER HAKKINDA VIYANA SÖZLEŞMESİ

Bu sözleşmeye taraf olan Devletler

Eski zamanlardan beri bütün ülkelere mensup insanların diplomasi görevlilerinin statüsünü tanıdıklarını hatırlayarak,

Birleşmiş Milletler Yasasının Devletlerin egemen eşitliği, uluslararası barış ve güvenliğin korunması ve uluslar arasında dostane ilişkilerin geliştirilmesi hakkındaki amaç ve ilkelerini göz önünde bulundurarak,

Diplomatik ilişkiler, ayrıcalıklar ve bağışıklıklar hakkında uluslararası bir Sözleşmenin, ulusların farklı anayasal ve sosyal sistemlerine bakılmaksızın aralarında dostane ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunacağına inanarak,

Bu gibi ayrıcalıkların ve bağışıklıkların amacının fertleri yararlandırmak olmayıp, Devletleri temsil eden diplomatik misyonların görevlerinin etkin şekilde yapılmasını sağlamak olduğunu müdrük bulunarak,

Bu Sözleşme hükümlerince açıkça düzenlenmeyen meselelerde teamüli hukuk kurallarına uygulanmasına devam olunacağını teyid ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

MADDE 1.

Bu sözleşme bakımından, aşağıdaki deyimler, karşılıklarında yer alan anlamları haiz olacaklardır :

- «Misyon şefi» gönderen Devlet tarafından bu sıfatla hareket üzere görevlendirilen şahıstır;
- «Misyon üyeleri», misyon şefi ve misyon kadrosuna mensup üyelerdir;
- «Misyon kadrosunun üyeleri», misyonun diplomatik kadrosunun, idarî ve teknik kadrosunun ve hizmet kadrosunun üyeleridir;
- «Diplomatik kadronun üyeleri», misyon kadrosunun diplomatik rütbe taşıyan üyeleridir;
- «Diplomatik ajan», misyon şefi veya misyonun diplomatik kadrosunun bir üyesidir;
- «Idarî ve teknik kadronun üyeleri», misyon kadrosunun misyonun idarî ve teknik hizmetinde çalışan üyeleridir;
- «Hizmet kadrosu üyeleri», misyon kadrosunun misyonun iç hizmetinde bulunan üyeleridir;
- «Özel hizmetçi», misyonun bir üyesinin ev hizmetinde bulunan ve gönderen Devlet hizmetinde çalışmayan bir şahıstır;
- «Misyon binaları», misyon şefinin ikametgâhı dahil olmak üzere ve mülkiyete bakılmaksızın, misyonun maksatları için kullanılan binalar veya bina bölümleri ile bunlarla irtibatlı arazidir.

MADDE 2.

Devletler arasında diplomatik ilişkiler ve daimî diplomatik misyonlar kurulması karşılıklı rıza ile olur.

MADDE 3.

1. Bir diplomatik misyonun görevleri, diğerleri meyanında, şunları da kapsar :
 - a) Gönderen Devleti kabul eden Devlette temsil etmek;
 - b) Kabul eden Devlette, uluslararası hukukun müsaade ettiği sınırlar içinde gönderen Devletin ve vatandaşlarının çıkarlarını korumak;
 - c) Kabul eden Devlet Hükümeti ile müzakereler yapmak;
 - d) Bütün yasal imkânlarla kabul eden Devletin durumunu ve gelişmelerini tespit etmek ve bunlar hakkında gönderen Devlet Hükümetine bilgi vermek;
 - e) Gönderen Devlet ile kabul eden Devlet arasında dostane ilişkileri ilerletmek ve ekonomik, kültürel ve bilimsel ilişkilerini geliştirmek.
2. Bu sözleşmedeki hiçbir hüküm konsolosluk görevlerinin bir diplomatik misyon tarafından yürütülmesini önleyecek şekilde yorumlanamaz.

MADDE 4.

1. Gönderen Devlet kabul eden Devletten bu Devlete misyon şefi olarak göndermek istediği şahıs için agreement almak zorunludur.
2. Kabul eden Devlet, agreement'in reddi halinde gönderen Devlete sebep göstermek zorunluğunda değildir.

MADDE 5.

1. Gönderen Devlet, ilgili kabul eden Devletlere gerekli ihbarda bulunduktan sonra yerine göre bir misyon şefini veya diplomatik kadronun herhangi bir üyesini, kabul eden Devletlerden herhangi biri tarafından açıkça itirazda bulunulmadıkça birden fazla Devlet nezdinde akredite edebilir.
2. Gönderen Devlet bir misyon şefini, bir veya daha fazla sayıda başka Devlete akredite ettiği takdirde, misyon şefinin sürekli oturmadığı Devletlerin herbirinde bir geçici Maslahatgüzarın (Charge d'Affaires ad interim) yönettiği bir diplomatik misyon kurabilir.
3. Bir misyon şefi veya misyonun diplomatik kadrosunun herhangi bir üyesi, herhangi bir uluslararası kuruluş, nezdinde gönderen Devletin temsilciliğini yapabilir.

MADDE 6.

Kabul eden Devletçe itiraz edilmedikçe iki veya daha fazla sayıda Devlet, aynı şahsı, diğer bir Devlet nezdinde misyon şefi olarak akredite edebilirler.

MADDE 7.

5, 8, 9 ve 11 inci madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, gönderen Devlet, misyon kadrosunun üyelerini serbestçe tayin eder. Kara, deniz veya hava atışelerinin tayininde, kabul eden Devlet, bunların adlarının, onayı alınmak üzere önceden bildirilmesini isteyebilir.

MADDE 8.

1. Misyonun diplomatik kadro üyeleri prensip itibariyle gönderen Devletin vatandaşı olmalıdır.
2. Misyonun diplomatik kadro üyeleri, kabul eden Devletin her zaman geri alınabilecek rızası olmadıkça, bu Devletin vatandaşları arasından tayin edilemez.
3. Kabul eden Devlet, gönderen Devletin vatandaşı olmayan üçüncü bir Devletin vatandaşları için de aynı hakkı saklı tutabilir.

MADDE 9.

1. Kabul eden Devlet, herhangi bir zaman ve kararının gerekçesini açıklamak zorunluluğunda olmaksızın, gönderen Devlete misyon şefinin veya misyon Diplomatik kadrosunun herhangi bir üyesinin istenmeyen şahıs (persona non grata) olduğunu veya misyon kadrosunun herhangi bir başka üyesinin kabule şayan olmadığını bildirebilir. Bu takdirde, gönderen Devlet, duruma göre, ilgili şahsı geri çağırır veya misyondaki

görevine son verir. Bir şahıs kabul eden Devletin ülkesine gelmeden önce de istenmeyen veya kabule şayan olmayan şahıs olarak ilan edilebilir.

2. Gönderen Devlet bu maddenin 1 inci fıkrasında kayıtlı yükümlülüklerini yerine getirmeyi reddeder veya makul bir süre içinde yerine getirmemezse, kabul eden Devlet ilgili şahsı misyonun bir üyesi olarak tanımamayı reddedebilir.

MADDE 10.

1. Kabul eden Devletin Dışişleri Bakanlığına, veya mutabık kalınacak başka Bakanlığa, aşağıdaki hususlar bildirilecektir:

- a) Misyon üyelerinin tayini, gelişleri ve kesin ayrılışları veya misyondaki görevlerinin sona ermesi;
- b) Misyonun bir üyesinin ailesine mensup olan bir şahsın gelişi ve kesin ayrılışı ile uygun bulunduğu da, bir şahsın misyonun bir üyesinin ailesine dahil olması veya bu durumdan çıkması;
- c) Bu fıkranın (a) bendinde belirtilen şahıslar tarafından istihdam olunan özel hizmetçilerin gelişi ve kesin ayrılışları ile gerektiğinde, bunların sözkonusu şahısların hizmetinden ayrılmaları vakası;
- d) Kabul eden Devlette ikamet eden şahısların misyon üyeleri olarak veya ayrıcalık ve bağışıklık tanıyan özel hizmetçiler olarak istihdam edilmeleri ve bu görevlerine son verilmesi.

2. Mümkün olan hallerde, geliş ve kesin ayrılışlar önceden de bildirilecektir.

MADDE 11.

1. Misyonun kadrosu hakkında özel anlaşma bulunmadığı takdirde, kabul eden Devlet kendisinin içinde bulunduğu durum ve koşulları ve sözkonusu misyonun ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak misyonun kadrosunun kendince makul ve normal sayılan hadler dahilinde tutulmasını talep edebilir.

2. Aynı şekilde, kabul eden Devlet, benzer sınırlar içinde ve ayırım gözetmeksizin belirli bir sınıfa mensup memurları kabul etmeyi reddedebilir.

MADDE 12.

Gönderen Devlet, kabul eden Devletin önceden açık rızası olmadan misyonun kurulduğu mahallerden başka yerlerde misyonun bir kısmını teşkil eden bürolar kuramaz.

MADDE 13.

1. Misyon şefi, kabul eden Devlette cari olan ve yeknesak bir tarzda uygulanacak usule göre, ya itimatnamesini takdim ettiği zaman veya gelişini bildirdiği ve itimatnamesinin aslına uygun bir örneği kabul eden Devletin Dışişleri Bakanlığına veya mutabık kalınacak başka bir Bakanlığa tevdi olunduğu zaman, kabul eden Devletteki görevine başlamış sayılır.

2. İtimatnamelerin veya bunların gerçek suretlerinin takdim sırası, misyon şefinin geliş tarihi ve saatine göre tayin olunur.

MADDE 14.

1. Misyon şefleri aşağıda gösterilen üç sınıfa ayrılır :

a) Devlet Başkanları nezdinde akredite edilen Büyükelçiler veya Nonslar ile muadili rütbedeki diğer misyon şefleri;

b) Devlet Başkanları nezdinde akredite edilen Mutabakatçılar, Elçiler ve Enternonslar;

c) Dışişleri Bakanları nezdinde akredite edilen Maslahatgüzarlar;

2. Öncelik sırası ve nezaket kuralları dışında, misyon şefleri arasında sınıfları dolayısıyla bir fark gözletilmeyecektir.

MADDE 15.

Misyon şeflerinin tayin edileceği sınıf, Devletler arasında varılan mutabakatla tespit olunur.

MADDE 16.

1. Misyon şefleri, kendi sınıfları dahilinde 13 üncü madde uyarınca görevlerine başlayış tarih ve saatine göre öncelik taşırlar.

2. Bir misyon şefinin itimatnamesinde sınıfını değiştirmeksizin yapılan tadiller önceliğini etkilemez.
3. Bu madde, kabul eden Devletin Papalık Temsilcisinin önceliği hakkındaki herhangi bir uygulamasını etkilemez.

MADDE 17.

Misyonun diplomatik kadrosu üyelerinin önceliği, misyon şefi tarafından Dışişleri Bakanlığına veya mutabık kalınacak başka bir Bakanlığa bildirilir.

MADDE 18.

Misyon şeflerinin kabulü konusunda her Devletin uygulayacağı usul, her sınıf için yeknesak olacaktır.

MADDE 19.

1. Misyon şefinin görevi münhal olduğu, veya misyon şefi görevlerini yerine getiremediği takdirde, bir geçici Maslahatgüzar Charge d'Affaires ad interim) geçici olarak misyon şefi görevlerini yapacaktır. Geçici Maslahatgüzarın adı, ya misyon şefi tarafından, veya bunun mümkün olmaması halinde Gönderen Devletin Dışişleri Bakanlığı tarafından, kabul eden Devletin Dışişleri Bakanlığına veya mutabık kalınacak başka bir Bakanlığa bildirilir.

2. Kabul eden Devlette Misyonun diplomatik kadrosunun hiç bir üyesi bulunmadığı takdirde, kabul eden Devletin rızası ile, idarî ve teknik kadronun bir üyesi, gönderen Devlet tarafından misyonun güncel idarî işlerini yürütmek üzere tayin edilebilir.

MADDE 20.

Misyon ve şefi, gönderen Devletin bayrağını ve armasını, misyon şefinin ikametgâhı da dahil olmak üzere misyonun binalarında ve misyon şefinin nakil vasıtalarında kullanmak hakkını haizdirler.

MADDE 21.

1. Kabul eden Devlet, kanunlarına uygun olarak, kendi ülkesinde gönderen Devletin misyonu için gereken binaların edinilmesini kolaylaştıracak veya gönderen Devletin başka suretle yer bulmasına yardımcı olacaktır.

2. Aynı şekilde, kabul eden Devlet, gerekiyorsa üyelerine uygun yer bulmaları için misyonlara yardım edecektir.

MADDE 22.

1. Misyon binaları dokunulmazdırlar. Kabul eden Devlet yetkilileri misyon şefinin rızası olmadıkça bu binalara giremezler.

2. Kabul eden Devlet, misyon binalarını herhangi bir tecaviüz veya zarara karşı korumak ve misyonun huzurunun herhangi bir şekilde bozulması veya itibarının kırılmasını önlemek üzere her türlü tedbiri almak özel göreviyle yükümlüdür.

3. Misyon binaları ile içindeki eşyalar ve diğer mallar ve misyonun nakil vasıtaları arama, el koyma, haciz veya icradan bağışkırlar.

MADDE 23.

1. Gönderen Devlet ve misyon şefi, yerine getirilen belirli hizmetlerin bedeli olan ödemelerin dışında, ister malik, ister kiracı olsunlar misyon binaları bakımından bütün millî, bölgesel veya beledî vergi ve resimlerden bağışkırlar.

2. Bu maddede bahis konusu vergiden bağışıklık, gönderen Devlet veya misyon şefi ile akit yapan şahısların kabul eden Devletin kanununa göre ödemeleri gereken vergi ve resimlere uygulanmaz.

MADDE 24.

Misyonun arşivleri ve evrakı her zaman ve nerede bulunursa bulunsun dokunulmazlığı haizdir.

MADDE 25.

Kabul eden Devlet, misyon görevlerinin yürütülmesi için her türlü kolaylığı sağlayacaktır.

MADDE 26.

Millî güvenlik nedenleriyle girişi yasaklanan veya düzenlemeye bağlanan bölgeler hakkındaki mevzuat hükümleri saklı kalmak şartıyla, kabul eden Devlet, ülkesinde misyonun bütün üyelerine hareket ve seyahat serbestliği sağlayacaktır.

MADDE 27.

1. Kabul eden Devlet, misyonun her türlü resmî amaç için serbestçe haberleşmesine izin verecek ve bunu koruyacaktır. Gönderen Devletin hükümeti ve nerede bulunursa bulunsun, diğer misyonları ve konsoloslukları ile haberleşme esnasında misyon, diplomatik kuryeler ve kodlu veya şifreli mesajlar dahil olmak üzere, uygun bütün haberleşme vasıtalarını kullanabilir. Bununla beraber, misyon, telsiz vericisini ancak kabul eden Devletin rızası ile kurabilir ve kullanabilir.

2. Misyonun resmî yazışması dokunulmazlığı haizdir. Resmî yazışma, misyona ve görevlerine ait her türlü yazışma demektir.

3. Diplomatik çanta açılmaz veya alıkonulamaz.

4. Diplomatik çantayı teşkil eden paketlerin bu niteliğini gösterir harici işaretler taşıması gerekir ve bunlar ancak diplomatik evrakı veya resmî maksatlar için kullanılan maddeleri ihtiva edebilirler.

5. Statüsünü ve diplomatik çantayı teşkil eden paketlerin sayısını belirten bir resmî belge taşıyacak olan diplomatik kurye, görevlerinin ifasında kabul eden Devlet tarafından korunacaktır. Diplomatik kurye şahsî dokunulmazlıktan yararlanır ve hiçbir şekilde tutuklanamaz veya gözaltına alınmaz.

6. Gönderen Devlet veya misyon «ad hoc» (özel) diplomatik kuryeler tayin edebilir. Bu takdirde, bu maddenin 5 inci fıkrasının hükümleri, aynı fıkrada öngörülen bağışıklıklar ad hoc kuryenin uhdesindeki diplomatik çantayı alıcısına teslim ettikten sonra sona ermek kaydıyla yine uygulanacaktır.

7. Bir diplomatik çanta, müsaade olunan bir giriş limanına incek bir ticarî uçağın kaptanının uhdesine verilebilir. Kaptana çantayı teşkil eden paketlerin sayısını belirten resmî bir belge verilmekle beraber kendisi diplomatik kurye sayılmaz. Misyon, üyelerinden birini uçağın kaptanından diplomatik çantayı doğrudan doğruya ve serbestçe almak için gönderebilir.

MADDE 28.

Resmî görevlerinin ifası sırasında misyon tarafından tahsil olunan harç ve ücretler, her türlü vergi ve resimden bağışıkturlar.

MADDE 29.

Diplomatik ajanın şahsî dokunulmazlığı vardır. Hiçbir şekilde tutuklanamaz veya gözaltına alınmaz. Kabul eden Devlet diplomatik ajana gereken saygıyı gösterecek ve şahsına, özgürlüğüne ve onuruna yönelik herhangi bir saldırıyı önlemek için uygun tüm önlemleri alacaktır.

MADDE 30.

1. Bir diplomatik ajanın özel konutu misyonun binaları gibi aynı dokunulmazlık ve korunmadan yararlanacaktır.

2. Diplomatik ajanın evrakı, haberleşmesi ve 31inci maddenin 3 üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, malları, aynı şekilde dokunulmazlıktan yararlanacaktır.

MADDE 31.

1. Diplomatik ajan, kabul eden Devletin cezaî yargısından bağışıktır. Diplomatik ajan, aşağıdaki hususlar dışında, kabul eden Devletin medenî ve idarî yargısından da bağışıktır :

a) Misyonun maksatları için gönderen Devlet adına malik olunmayan ve kabul eden Devletin ülkesinde bulunan özel taşınmazlar ile ilgili bir aynı hak davası;

b) Diplomatik ajanın gönderen Devlet adına değil de bir özel kişi olarak vasiyeti tenfiz memuru, mirasın idarecisi, kanunî mirasçı veya vasiyet olunan sıfatıyla ilgilendiği mirasa ilişkin bir dava;

c) Diplomatik ajanın kabul eden Devlet dahilinde resmî görevleri dışında yaptığı herhangi bir meslekî veya ticarî faaliyet ile ilgili bir dava.

2. Diplomatik ajanın, tanıklık yapmak zorunluluğu yoktur.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde sayılan haller dışında bir diplomatik ajan hakkında hiçbir icra işlemi yapılamaz ve yapıldığı takdirde dahi şahsının veya konutunun dokunulmazlığı ihlal edilemez.

4. Kabul eden Devletin yargısından bağışıklık diplomatik ajanı, gönderen Devletin yargısından bağışık kalmaz.

MADDE 32.

1. Diplomatik ajanların ve 37 nci madde gereğince bağışıklıktan yararlanan şahısların yargı bağışıklığı gönderen Devlet tarafından kaldırılabilir.

2. Bağışıklığın kaldırılması daima açıkça yapılmalıdır.

3. Bir diplomatik ajan veya 37 nci madde gereğince yargı bağışıklığından yararlanan bir şahıs tarafından yargı yoluna başvurulması, onun esas dava ile doğrudan doğruya ilgili herhangi bir karşı dava bakımından yargı bağışıklığını ileri sürmesine engel olur.

4. Medenî veya idarî davalar bakımından yargı bağışıklığının kaldırılması hükmün icrası bakımından da bağışıklığın kaldırılmış olmasını tazammun etmez. Hükmün icrası bakımından ayrıca bir bağışıklığın kaldırılması kararı gerekir.

MADDE 33.

1. Bu maddenin 3 üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak şartıyla, bir diplomatik ajan, gönderen Devlete yapılan hizmetler bakımından kabul eden Devlette yürürlükte olan sosyal güvenlik hükümlerinden bağışiktır.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen bağışıklık, aşağıdaki şartlarla bir diplomatik ajanın münhasır hizmetinde bulunan özel hizmetçilere de uygulanır:

a) Kabul eden Devletin vatandaşı olmamaları veya kabul eden Devlette daimi ikametgâhları bulunmaması ve

b) Gönderen Devlette veya bir üçüncü Devlette yürürlükte olan sosyal güvenlik hükümlerinden yararlanırlar olmaları.

3. Bu maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen bağışıklıktan yararlanmayan şahısları istihdam eden bir diplomatik ajan, kabul eden Devletteki sosyal güvenlik hükümlerinin işverene yüklediği vebelere riayet edecektir.

4. Bu maddenin 1 ve 2 nci fıkrasında öngörülen bağışıklık, kabul eden Devletin müsaadesi şartıyla, bu Devletin Sosyal güvenlik sistemine kendiliğinden katılmaya engel değildir.

5. Bu madde hükümleri, sosyal güvenlik hakkında daha önce aktedilmiş iki - taraflı veya çok - taraflı anlaşmaları etkilemez ve gelecekte bu gibi anlaşmaların aktedilmesine engel teşkil etmez.

MADDE 34.

Bir diplomatik ajan, aşağıda sayılanlar dışında, şahî veya aynî, millî, bölgesel veya beledi her türlü vergi ve resimden bağışiktır:

a) Normal olarak mal veya hizmetlerin fiyatlarına dahil edilen neviden vasıtalı vergiler;

b) Misyonun maksatları için gönderen Devlet malik olunmayan, kabul eden Devletin ülkesinde bulunan özel taşınmazlar üzerindeki vergi ve resimler;

c) 39 uncu Maddenin 4 üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak şartıyla, kabul eden Devlet tarafından tahakkuk ettirilen emlak, veraset veya intikal vergileri;

d) Kaynağı kabul eden Devlette bulunan özel gelirden alınan vergi ve resimler ve kabul eden Devlet dahilindeki ticarî teşebbüslere yapılan yatırımlardan alınan sermaye vergileri;

e) Yapılan muayyen hizmetlere karşılık tahakkuk ettirilen ücretler;

f) 23 üncü madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, taşınmaz mülkiyetine ilişkin, kayıt, mahkeme veya zabıt harçları ile ipotek harcı ve damga resmi.

MADDE 35.

Kabul eden Devlet, diplomatik ajanları, bütün şahsî hizmetlerden, her ne şekilde olursa olsun her türlü kamu hizmetlerinden ve el koyma, katkıda bulunma ve konaklama yeri sağlama gibi askerî yükümlülüklerden bağışık tutacaktır.

MADDE 36.

1. Kabul eden Devlet, kanun ve nizamlarına uygun olarak, aşağıdaki maddelerin girişine izin verir ve depolama, taşıma ve benzeri hizmetlere ait ücretler dışında, bunlara bütün gümrük vergileri, resimleri ve ilgili ücretlerden bağışıklık tanır:

a) Misyonun resmî kullanımına ait maddeler;

b) Yerleşmesinde kullanılacak maddeler dahil olmak üzere, bir diplomatik ajanın veya beraberinde oturan aile üyelerinin şahsî kullanımına ait eşya.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü geçen bağışıklıklar kapsamına girmeyen veya ithali ya da ihracı kabul eden Devlet mevzuatınca yasaklanmış olan veya kabul eden Devletin karantina mevzuatına tabi olan eşya ihtiva ettiğinin farz olunmasını gerektiren ciddi sebepler bulunmadıkça, bir diplomatik ajanın şahsî bagajı aranmaz. Sayılan hallerde arama, ancak diplomatik ajanın veya yetkili temsilcisinin huzurunda yapılır.

MADDE 37.

1. Bir diplomatik ajanın beraberinde oturan aile üyeleri, kabul eden Devletin vatandaşı değilse, 29 ila 36 ncı maddelerde belirtilen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar.

2. Misyonun idarî ve teknik kadrosunun üyeleri, beraberlerinde oturan aile üyeleri ile birlikte, kabul eden Devletin vatandaşı olmamak veya daimî surette orada mukim bulunmamak şartıyla, 29 ila 35 inci maddelerde belirtilen ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar; ancak 31 inci maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen, kabul eden Devletin medenî ve idarî yargısından bağışıklık, görevin ifası dışında yapılan fiilleri kapsamaz. Bu kişiler, keza, ilk yerleşmeleri sırasında ithal olunan eşyaları için 36 ncı maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ayrıcalıklardan da yararlanırlar.

3. Misyonun, kabul eden Devletin vatandaşı olmayan veya daimî surette orada mukim bulunmayan hizmet kadrosunun üyeleri; görevlerinin ifası sırasında yapılan fiiller bakımından bağışıklıktan, işleri dolayısıyla aldıkları ücretlere ilişkin vergi ve resim bağışıklığından ve 33 üncü maddede belirtilen bağışıklıktan yararlanırlar.

4. Misyon üyelerinin özel hizmetçileri, kabul eden Devletin vatandaşı veya daimî surette orada mukim değilse, işleri dolayısıyla aldıkları ücretlere ilişkin vergi ve resim bağışıklığından yararlanırlar. Diğer bakımlardan, ayrıcalık ve bağışıklıklardan ancak kabul eden Devletin tanıdığı ölçüde yararlanırlar. Bununla beraber, kabul eden Devlet, bu gibi şahıslar üzerindeki yargı yetkisini misyonun görevlerinin ifasına gereksiz şekilde müdahalede bulunmayacak tarzda kullanmalıdır.

MADDE 38.

1. Kabul eden Devlet tarafından ek ayrıcalık ve bağışıklıklar tanınmadığı takdirde, bu Devletin vatandaşı olan veya orada daimî surette mukim bulunan bir diplomatik ajan, sadece görevlerinin ifası esnasında yapılan resmî işlemler bakımından yargı bağışıklığından ve dokunulmazlıktan yararlanır.

2. Kabul eden Devletin vatandaşı olan veya daimî surette orada mukim bulunan Misyonun kadrosunun diğer üyeleri ve özel hizmetçiler, ayrıcalık ve bağışıklıklardan ancak kabul eden Devlet tarafından tanınan ölçüde yararlanırlar. Bununla beraber, kabul eden Devlet bu gibi şahıslar üzerindeki yargı yetkisini misyonun görevlerinin ifasına gereksiz şekilde müdahalede bulunmayacak tarzda kullanmalıdır.

MADDE 39.

1. Ayrıcalık ve bağışıklıklar tanınan her şahıs, görevine başlamak üzere kabul eden Devletin ülkesine girdiği andan, veya esasen bu Devletin ülkesinde bulunuyorsa, tayininin Dışişleri Bakanlığına veya mutabık kalınacak başka Bakanlığa bildirildiği andan itibaren bunlardan yararlanır.

2. Ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanan bir şahsın görevi sona erdiği takdirde, bu ayrıcalıklar ve bağışıklıklar normal olarak ülkeyi terkettiği anda, veya terketmek için kendisine tanınan makul sürenin bitiminde sona erer, bununla beraber silahlı çatışma halinde dahi bu ana kadar devam eder. Bununla beraber, böyle bir şahıs tarafından misyonun bir üyesi olarak yapılmış fiiller bakımından bağışıklıkların uygulanmasına devam olunur.

3. Misyonun bir üyesinin ölümü halinde, ailesi üyeleri memleketi terkedebilmeleri için gerekli makul bir sürenin bitimine kadar sahip oldukları ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanmaya devam ederler.

4. Misyonun kabul eden Devletin vatandaşı olmayan veya daimî surette orada mukim bulunmayan bir üyesinin, veya onun evine mensup ailesinin bir üyesinin ölümü halinde, kabul eden Devlet, müteveffanın, memleket içinde iktisap edilmiş ve ölüm anında ihracı yasak bulunan mallar dışındaki taşınır mallarının ülke dışına çıkartılmasına izin verir. Kabul eden Devlet dahilindeki mevcudiyeti, münhasıran müteveffanın orada misyonun bir üyesi olarak veya misyonun bir üyesinin ailesinin mensubu olarak bulunmasına bağlı bulunan taşınır mallardan emlak, veraset ve intikal vergileri alınmaz.

MADDE 40.

1. Bir diplomatik ajan, görevine başlamak veya görevi başına dönmek üzere, veya kendi ülkesine dönerken, pasaport vizesi gereken hallerde kendisine vize vermiş bulunan bir üçüncü Devletin ülkesinden geçtiği veya bu ülke dahilinde bulunduğu takdirde, üçüncü Devlet kendisine geçişini veya dönüşünü sağlamak için dokunulmazlık ve gerekli diğer bağışıklıkları tanıyacaktır. Diplomatik ajana refakat eden, veya kendisine katılmak veya memleketlerine dönmek için ayrı seyahat eden, ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanan ailesi üyelerine de aynı uygulama yapılır.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilenlere benzer hallerde, üçüncü Devletler, bir misyonun idarî ve teknik veya hizmet kadrosu üyelerinin ve bu kişilerin aile mensuplarının ülkelerinden geçişlerini engellemezler.

3. Üçüncü Devletler, kodlu veya şifreli haberler dahil olmak üzere, transit geçiş halindeki resmî yazışma ve diğer resmî haberleşmelere kabul eden Devlet tarafından tanınan aynı serbesti ve himayeyi tanırlar. Bu devletler, pasaport vizesi gereken hallerde vize almış bulunan diplomatik kuryelere ve transit geçen diplomatik çantalara kabul eden Devletin tanımakla yükümlü bulunduğu dokunulmazlık ve himayenin aynı tanırlar.

4. Üçüncü Devletlerin bu maddenin 1, 2 ve 3 üncü fıkraları gereğince üstlendikleri yükümlülükler, aynı zamanda, üçüncü Devletin ülkesindeki mevcudiyetleri mücbir sebebe dayanan bu fıkralarda belirtilen şahıslar ile resmî haberleşmeler ve diplomatik çantalara da uygulanır.

MADDE 41.

1. Kabul eden Devletin kanunlarına ve nizamlarına riayet etmek, ayrıcalıklarına ve bağımsızlıklarına hâlel gelmeksizin, bu gibi ayrıcalıklardan ve bağışıklıklardan yararlanan her şahsın görevidir. Anılan Devletin iç işlerine karışmamak da bu şahısların keza görevidir.

2. Gönderen Devlet tarafından kabul eden Devlet nezdinde yapılması misyonun uhdesine tevdi olunan bütün resmî işler, kabul eden Devletin Dışişleri Bakanlığı veya mutabık kalınacak başka Bakanlık ile veya aracılığıyla yürütülür.

3. Misyonun binaları, misyonun bu Sözleşmede belirtilen görevleri veya diğer genel uluslararası hukuk kuralları veya gönderen ve kabul eden Devlet arasında yürürlükte olan özel anlaşmalar ile bağdaşmayacak bir tarzda kullanılmaz.

MADDE 42.

Diplomatik ajan, kabul eden devlette şahsî kazanç maksadıyla herhangi bir mesleki veya ticarî faaliyette bulunamaz.

MADDE 43.

Bir diplomatik ajanın görevi, diğer haller dışında, aşağıdaki şekillerde son bulur :

- a) Gönderen Devlet tarafından kabul eden Devlete diplomatik ajanın görevinin son bulduğunun bildirilmesi ile;
- b) 9 uncu maddenin 2 nci fıkrası gereğince, kabul eden Devletin gönderen Devlete diplomatik ajanı misyonun bir üyesi olarak tanımayı reddettiğini bildirmesi ile.

MADDE 44.

Kabul eden Devlet, silahlı çatışma halinde dahi, kendi vatandaşı olmamaları şartıyla ayrıcalıklar ve bağımsızlıklardan yararlanan şahıslara ve tabiiyetlerine bakılmaksızın bu gibi şahısların aileleri üyelerine en kısa zamanda ülkesini terkedebilmeleri için kolaylıklar tanır. Kabul eden devlet, özellikle gerektiği takdirde kendilerini ve mallarını taşımak için gerekli nakil vasıtalarını sağlamak zorundadır.

MADDE 45.

İki Devlet arasında diplomatik ilişkiler kesildiği veya bir misyon sürekli veya geçici olarak geri çekildiği takdirde;

- a) Kabul eden Devlet, silahlı çatışma halinde dahi, malları ve arşivleri ile birlikte misyonun binalarına saygı gösterir ve bunları korur;
- b) Gönderen Devlet, malları ve arşivleri ile birlikte misyonun binalarının nezaretini, kabul eden Devletin rıza gösterdiği bir üçüncü Devletin uhdesine tevdi edebilir.
- c) Gönderen Devlet kendisinin ve vatandaşlarının menfaatlerinin korunmasını, kabul eden Devletin rıza gösterdiği bir üçüncü Devletin uhdesine tevdi edebilir.

MADDE 46.

Gönderen Devlet, kabul eden Devletin peşin rızası ile ve bu Devlet dahilinde temsil edilmeyen bir üçüncü Devletin talebi üzerine üçüncü Devletin ve vatandaşlarının menfaatlerinin geçici olarak korunmasını yüklenir.

MADDE 47.

1. Kabul eden Devlet, bu Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasında Devletler arasında ayırım gözetmez.

2. Ancak, aşağıdaki hallerde ayırım yapılmış sayılmaz:

- a) Kabul eden Devlet, bu sözleşme hükümlerinin herhangi birini, bu hükmün gönderen Devlet dahilindeki kendi misyonuna kısıtlanmalı uygulanması sebebiyle kısıtlanmalı olarak uyguladığı takdirde;
- b) Devletler birbirlerine teamül veya anlaşma yoluyla bu sözleşme hükümlerinin gerektirdiğinden daha müsait muamele bahsettikleri takdirde.

MADDE 48.

Bu Sözleşme, Birleşmiş Milletler veya ihtisas teşekküllerinden herhangi biri veya Uluslararası Adalet Divanı Statüsüne taraf olan bütün Devletler ile Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca Sözleşmeye taraf olmaya davet olunan başka herhangi bir Devlete aşağıda belirtilen şekilde imzaya açık olacaktır:

31 Ekim 1961'e kadar Avusturya Federal Dışişleri Bakanlığında ve bundan sonra, 31 Mart 1962'ye kadar Newyork'ta Birleşmiş Milletler Merkezinde.

MADDE 49.

Bu Sözleşme onaylamaya tabidir. Onay belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi olunur.

MADDE 50.

Bu Sözleşme, 48 inci maddede sözü edilen dört kategoriden birine mensup herhangi bir Devletin katılmasına açık kalacaktır. Katılma Belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi olunacaktır.

MADDE 51.

1. Bu Sözleşme yirmiikinci onaylama veya katılma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi olduğu tarihi izleyen otuzuncu gün yürürlüğe girer.

2. Yirmikinci onaylama veya katılma belgesinin tevdiinden sonra Sözleşmeyi onaylayan veya katılan her Devlet bakımından Sözleşme, onay veya katılma belgesinin tevdi tarihinden sonraki otuzuncu gün yürürlüğe girer.

MADDE 52.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, 48 inci maddede belirtilen dört kategoriden herhangi birine mensup Devletlere aşağıdaki hususları bildirecektir:

a) 48, 49 ve 50 nci maddeler gereğince bu Sözleşmeye konan imzaları, onaylama veya katılma belgelerinin tevdi olunmasını;

b) 51 inci madde gereğince, bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarihi.

MADDE 53.

Bu Sözleşmenin, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin aynı derecede doğru ve geçerli olan asılları, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi olunur ve bunların tasdikli örnekleri adı geçen tarafından 48 inci maddede belirtilen dört kategoriden herhangi birine mensup bütün Devletlere gönderilir.

YUKARIDAKİ HUSUSLARI TASDİKEN, aşağıda imzası bulunan ve Hükümetlerince tam yetkili kılınmış Temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Bin dokuzyüz altmışbir yılının Nisan ayının onsekizinci günü Viyana'da tanzim olunmuştur.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
4	80	375
	86	635
6	2	103,105,112:115

I - Gerekçeli 93 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/496.